

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság a dr. Neigerné dr.Vejkey Klára ügyvéd által képviselt **felperesnek** dr. Jutasi György ügyvéd által képviselt **alperes** ellen **kártérítés** iránt a Komárom-Esztergom Megyei Bíróságnál 20.G.40.022/2008. szám alatt indult és a Győri Ítéltábla Gf.IV.20.493/2008/5. számú ítéletével befejezett perében az említett számú másodfokú határozat ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Győri Ítéltábla Gf.IV.20.493/2008/5.számú ítéletének felülvizsgálati kérelemmel nem érintett, az alperes marasztalását tartalmazó rendelkezését nem érinti, felülvizsgálati kérelemmel támadott rendelkezéseit hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 nap alatt 483.000 (Négyszáznolcvanháromezer) Ft felülvizsgálati perköltséget, és az Államnak, az adóhatóság felhívására 1.147.400 (Egymillió-egyszáznegyvenhétezer-négyszáz) Ft felülvizsgálati eljárási illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen további jogorvoslatnak nincs helye.

I n d o k o l á s :

A felülvizsgálati kérelem szempontjából irányadó tényállás szerint a felperes jogelődje az A. Bt. (a továbbiakban: a felperes) 1993. április 5-én 10.000.000 Ft összegű un. japán hitel iránti kérelmet nyújtott be az alperes jogelődje az Á. Rt. o.-i fiókjához (a továbbiakban: az alperes). A fiók az 1993. június 10-én kelt kölcsönszerződéssel 2.000.000 Ft rövidlejáratú hitelt nyújtott a felperesnek, amelynek céljaként „a japán hitel megelőlegezését” jelölték meg. 1993. június 22-én a felperes által benyújtott újabb kérelem alapján a hitel célját „vámelőleg befizetésére” módosították. Az alperes a felperes japán hitel folyósítása iránt előterjesztett kérelmét 1993. szeptember 14-én elutasította.

A felperesi jogelőd tulajdonosai közül B. K. korábban egyéni vállalkozóként tevékenykedett és ekként bankszámlát nyitott az alperesi jogelőd t.-i fiókjánál. 1992-ben B. K., K. I. és R.-né létrehozták a felperesi jogelődöt, a viszony azonban közöttük megromlott. K. I. tag kérelmére az alperes tatabányai fiókja a B. K. magánvállalkozó nevére álló bankszámlát „átírta” a felperesi jogelőd nevére, a számla fölött K. I.-nek rendelkezési jogot biztosított, saját rendelkezési jogát B. K. utóbb sem tudta visszaszerezni, továbbá a fent írtak miatt B. K. nem tudta bizonyítani, hogy a két tag vagyoni hozzájárulás fizetési kötelezettségét nem teljesítette. A számláról K. I. 400.000 Ft-ot átutalt egy másik cég számlájára, továbbá a cég telephelyét elfoglalta. B. K. cégalapító társaival a fenti helyzetet akként rendezte, hogy 1.350.000 Ft-ért „megvásárolta” nevezettek cégbeli részesedését.

B. K. 1.750.000 Ft (400.000 Ft + 1.350.000 Ft) kártérítés és járulécai megfizetése iránt keresetet indított az alperes ellen, amely követelését utóbb a felperesre engedményezte.

A felperes az 1993. június 15-én kelt adásvételi szerződéssel megvásárolta M. C. autókereskedőtől a telephelyén tárolt valamennyi gépjárművet és a szerződés megkötésekor az eladó részére 50.000 DEM foglalót átadott. Mivel utóbb a japán hitelt az alperestől nem kapta meg, a felperes az adásvételi szerződéstől elállt, ezzel azonban az 50.000 DEM foglalót elveszítette.

A felperes módosított keresetében B. K. által engedményezett követelésként 1.750.000 Ft, az elvesztett foglalóból 25.000 DEM ellenértékeként 1.382.000 Ft, valamint az adásvételi szerződés lehetetlenülése következtében 5 évre számított elmaradt haszon címén 17.773.000 Ft, mindösszesen 20.905.000 Ft és kamatai megfizetésére kérte az alperest kötelezni. Keresetét az 1.750.000 Ft tekintetében a bankszámla szerződés megszegése miatti kártérítésre, a további kereseteket pedig a Ptk. 6. §-ára alapította.

Az alperes elismerte, hogy a bankszámla B. K. nevére a felperesre történő átírásával felróható magatartást tanúsított, ezzel együtt a kereset elutasítását kérte.

A többször megismételt eljárást követően a Komárom-Esztergom Megyei Bíróság a 20.G.40.022/2008/13. számú ítéletében az alperest a bankszámla szerződés megszegése miatt 1.750.000 Ft-ban és kamataiban, biztatási kár címén a foglaló átadásával kapcsolatosan 1.382.000 Ft-ban és kamataiban marasztalta, az ezt meghaladó, a 17.773.000 Ft további biztatási kár és kamatai megfizetése iránti keresetet elutasította.

A Győri Ítéltábla a mindkét peres fél fellebbezése folytán hozott Gf.IV.20.493/2008/5.számú ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét részben és akként változtatta meg, hogy a felperes 1.750.000 Ft összegű keresetéből az 1.350.000 Ft és járulékai iránti keresetet elutasította. Ehhez képest rendelkezett az Államnak járó illeték és a perköltség viseléséről.

A másodfokú bíróság elfogadta az elsőfokú bíróság jogi álláspontját a felperes és a német autókereskedő közötti szerződés megkötésével kapcsolatban a foglalt átadásával felmerült biztatási kár vonatkozásában. Álláspontja szerint az alperes részéről a 2.000.000 Ft hitel nyújtása, illetőleg annak indoka alapján a felperesi jogelőd alappal bízhatott a japán hitel folyósításában, és erre figyelemmel kötötte meg az utóbb, a hitel elmaradása következtében megkötött adásvételi szerződést. Az ítéletben írtak szerint a szerződés megkötésének jeléül adott foglalt elvesztése miatt a felperest ért kárt az alperes a Ptk. 6. §-a alapján köteles megfizetni.

Elfogadta továbbá, hogy az alperes jogellenes magatartást tanúsított, amikor B. K. egyéni vállalkozó bankszámlája felett más javára rendelkezési jogot biztosított, illetőleg B.K. megfosztotta a számla feletti rendelkezési jogától. Álláspontja szerint azonban ezzel a magatartással csupán a számlán lévő 400.000 Ft átutalása volt okozati összefüggésben, a további 1.350.000 Ft kiadás B. K. és cégtársai közötti elszámolás során merült fel, amelynek kifizetését a cég telephelyének a cégtársak általi elfoglalása indokolta és a kifizetés célja az volt, hogy a telephely kerüljön a felperes birtokába. Erre figyelemmel az 1.750.000 Ft kárigényből 1.350.000 Ft és járulékai tekintetében a keresetet elutasította, ennyiben a per főtárgya tekintetében az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta.

Egyetértett az elsőfokú bíróságnak a 17.773.000 Ft elmaradt haszon iránti keresetet elutasító döntésével és annak indokaival is. Kifejtette, hogy a Ptk. 6. §-a csak a károkozó tevékenysége által kiváltott, azon alapuló károsult magatartás következtében beállt kár megtérítésére biztosít jogi lehetőséget. A perbeli esetben azonban a felperes részéről a vállalkozói profil bővítésének, ezáltal a jövőben remélt magasabb nyereség elmaradását nem az alperes utaló magatartása váltotta ki, ezért helybenhagyta az elsőfokú bíróságnak az ezirányú keresetet elutasító rendelkezését.

A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amelyben annak hatályon kívül helyezését, az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatását és az alperes kereset szerinti marasztalását kérte. (A felülvizsgálati kérelem nem érintette az alperest marasztaló ítéleti rendelkezéseket.)

Vitatta, hogy a felperes foglaltal kapcsolatos igénye elkülöníthető volt a 17.773.000 Ft összegű elmaradt haszonnal kapcsolatos követelésétől. Állítása szerint a két igény szorosan összefügg egymással. Ha a gépjárművek behozatala megtörtént volna,

nem érte volna vagyoni hátrány a felperesi társaságot. A beruházás megghiúsulásával a felperes kára viszont bekövetkezett. Hivatkozott arra, hogy egyébként az 1993. VI.10-én kötött hitelszerződésre tekintettel - annak érdekében, hogy eleget tegyen az alperes által támasztott feltételeknek - felemelte a cég jegyzett tőkéjét, és letétbe helyezte az alperes által igényelt összeget. A hitelszerződés alapján kapott 2.000.000 Ft-ot felhasználta a telephely létesítéséhez annak tudatában, hogy az alperes folyósítja az igényelt hitelt, így kártérítési igénye az elmaradt haszon tekintetében is megalapozott, annakösszegevonatkozásában előadta, hogy szakértői vélemény alapján határozta meg az elmaradt hasznát. Ha a per a 90-es években lezárul, a kárigénye más megítélés alá esett volna az akkori gazdasági környezet figyelembevételével.

Előadta, hogy az alperes nem vitásan jogellenes magatartást tanúsított. Ha az alperes a hitelt folyósítja, a profilbővítés megvalósítható lett volna, az alperes azonban az előzetes „szerződési nyilatkozata” ellenére a folyósítástól elzárkózott. Álláspontja szerint jogsértéssel utasította el a másodfokú bíróság az 1.350.000 Ft kártérítés megfizetése iránti keresetét is. Vitatta, hogy a telephely elfoglalása késztette a jogelődjét B. K. arra, hogy a cégtársai cégbeli részesedését megvásárolja. A cég K. I. irányítása alá került, gazdasági helyzete elnehezült, ezért volt kénytelen B. K. a cégtársak kifizetésével visszaszerezni a társaság irányítását. K. I. és R.-né a bankszámla feletti jog megszerzésével kerültek abba a helyzetbe, hogy a cég telephelyeit elfoglalhatták. Emiatt azonban a kifizetett összegre, mint kártérítésre igényt támaszthat.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban tartására irányult. Előadta, hogy a felperessel 1993. november 22-én aláírták a japán hitelszerződést, a hitelt az alperes azóta sem fizette vissza.

.-.-.-.-.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta, vizsgálhatta - figyelemmel arra, hogy az alperes csatlakozó felülvizsgálati kérelme elutasításra került - és arra a következtetésre jutott, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból nem jogszabálysértő.

A felperes felülvizsgálati kérelmében kifejtettek szerint tévedett a másodfokú bíróság, amikor nem találta megállapíthatónak az okozati összefüggést a felperes jogelődjének a cégtársak

tulajdonában álló részek megvásárlásával felmerült kiadása és az alperes jogellenes magatartása között.

A Legfelsőbb Bíróság megítélése szerint a másodfokú bíróság jogsértés nélkül állapította meg, hogy az 1.350.000 megfizetésére irányó kereseti követelés alaptalan volt.

A felperes jogelődje B. K. és cégtársai között amiatt támadt üzleti vita, hogy a cégtársak nem fizették be a bt. induló vagyonának rájuk eső részét, vagyis vagyoni hozzájárulásukat. A vagyoni hozzájárulás fizetési kötelezettségét ugyanis K. I. és R.-né akként „teljesítette”, hogy az alperes jogellenes magatartása folytán K.I. rendelkezhetett B. K. egyéni vállalkozó számláján lévő 400.000 Ft-nak a társasági számlájára történő áthelyezéséről oly módon, hogy a számlát átíratta a felperesi jogelőd nevére. Így nevezettek állíthatták, hogy vagyoni hozzájárulás fizetési kötelezettségüknek eleget tettek. Ezt követően a 400.000 Ft-ot tovább utalta K. I. egy másik társaságnak. B. K. elvesztette a számla feletti rendelkezési jogát, egyben K. I. a telephelyet bezáratta. Maga a felülvizsgálati kérelem tartalmazta, miszerint B. K.-nak, mint a bt. képviselőjének döntenie kellett a fenti helyzetre tekintettel, hogy pereskedik, vagy megállapodik a fent nevezett tagokkal. Így tehát helytállóan állapította meg a másodfokú bíróság, hogy az alperes jogellenes magatartása és a felperes azon döntése között, hogy a másik két tag vagyoni érdekelttségét „megváltotta”, nem áll fenn a kártérítési felelősség megállapításához szükséges közvetlen ok okozati kapcsolat. A bt. tagjai vagyon részesedésének „kivásárlása” (melyre az 1988. évi VI. törvény, illetve az alapján kialakult joggyakorlat nem adott lehetőséget), a kifizetett „vételár” kárként önmagában egyébként sem értelmezhető. A telephely „bezáratása”, mely többek között a „vételár” kifizetésére indította a felperesi jogelődöt az alperes magatartásával egyáltalán nincs is bizonyítottan okozati összefüggésben.

Alaptalanul sérelmezte a felperes a 17.773.000 Ft elmaradt haszon megfizetése iránti keresetének elutasítását is. A felperes e kereseti kérelmét a Ptk. 6. §-ára alapította.

A Ptk. 6. §-a szerint a bíróság a kárnak egészben, vagy részben való megfizetésére kötelezheti azt, akinek szándékos magatartása más, jóhiszemű személyt alapos okkal olyan magatartásra indított, amelyből őt önhibáján kívül károsodás érte. A fenti rendelkezés szerint a biztatási kárnak a károsult valamely tevékenysége, vagy valamitől való tartózkodása a forrása, azaz a károsult a másik fél biztatása következtében végzett olyan tevékenységet, vagy tartózkodott olyan magatartástól, amely utóbb a károsodásához vezetett. Kárként csak olyan vagyonvesztés vehető figyelembe, amely nem természetes következménye valamely gazdasági folyamatnak. Ilyen kárnak minősült a perbeli esetben a felperes által az autó adásvételi szerződés megkötése során adott, majd elvesztett

foglaló, amely a Ptk. 6. §-a alapján megítélhető vagyonszerzésnek minősült, mely döntést a felülvizsgálati kérelem nem támadta.

A felperes előadta, hogy az un. japán hitelszerződés megkötése érdekében eleget tett bizonyos alperesi elvárásoknak, így a bt. jegyzett tőkéjét felemelte, illetőleg bizonyos összeget letétbe helyezett, továbbá az alperestől felvett 2.000.000 Ft hitelt és azt a cég telephelyének fejlesztésére fordította. Abban az esetben, ha a felperes a hitelszerződés feltételeinek teljesítése érdekében olyan kiadásokat teljesített, amelyek a szerződéskötés elmaradása miatt fölösleges, meg nem térülő kiadásoknak bizonyultak, azaz magát fölöslegesen költségekbe verte, úgy igényt tarthatott volna ezen kiadásainak a megtérítésére. Ilyen igénnyel azonban a foglaló kivételével a felperes a perben nem lépett fel.

A hitelszerződés megkötésének elmaradása viszont a perbeli elmaradt haszon Ptk. 6. §-a alapján történő megfizetését nem alapozta meg.

Biztatási kár címén elmaradt haszon iránti igény érvényesítésének akkor lehet helye, ha az elmaradt hasznat előidéző cselekvést, vagy valamely tevékenységtől való tartózkodást a károkozó magatartása váltotta ki pl. a károsult felmondott egy más személlyel kötendő szerződést új bérleti szerződés megkötésének reményében, így elesett a bérleti díjtól, mint jövőbeni bevételtől. A felperes által előadott, a hitel felhasználásával kötendő adásvételi szerződés alapján végzett kibővített tevékenység eredményeként elérhető magasabb haszon elmaradása viszont nem az alperes utaló magatartásának következménye. Nem közvetlenül azért maradt el a felperes magasabb profitja, mert az alperes biztatta a hitel folyósításával. Maga a hitel folyósításával való biztatás ugyanis önmagában nem teremtette meg a felperes kibővített gazdálkodásának anyagi alapjait, és a magasabb nyereséget, így a kölcsön folyósításával való alperesi biztatás akkor sincs közvetlen okozati összefüggésben a felperes nyereségének elmaradásával, ha már biztatásra alapítva kötötte meg az adásvételi szerződést, amelyből a nyereséget remélte. A gazdálkodás anyagi alapjait a kölcsönszerződés megkötése a kölcsön folyósítása teremtette volna meg. A kölcsön folyósítására viszont a kölcsönadó a Ptk. 523. §-ának (1) bekezdése szerint csupán szerződés alapján köteles, ezért - egyéb feltételek fennállása esetében is - az alperes a felperes perbehozott elmaradt hasznának megtérítésére akkor lett volna köteles, ha a megkötött kölcsönszerződés alapján jogos ok nélkül tagadta volna meg a kölcsön folyósítását. Ez esetben azonban kárának megtérítésére a szerződésszegés Ptk-ban írt szabályai, nem pedig a Ptk. 6. §-a alapján kerülhetett volna sor. Jogsértés nélkül utasították el ezért az eljáró bíróságok a felperes Ptk. 6. §-ára alapított 17.773.000 Ft megfizetése iránt előterjesztett keresetét.

A kifejtettekre figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság a Győri Ítéltábla Gf.IV.20.493/2008/5. számú ítéletét a felülvizsgálati kérelemmel érintett részében a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése szerint hatályában fenntartotta.

A felperes felülvizsgálati kérelme sikertelen volt, ezért a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése szerint köteles az alperesnek a felülvizsgálati eljárással okozott költségét megtéríteni. Az alperes felülvizsgálati perköltsége a 32/2003./VIII.22./ IM rendelet 3. §-a (2) bekezdésének a) és b) pontja, valamint (5) bekezdése szerint felszámítható, az ÁFA-t is tartalmazó 483.000 Ft ügyvédi munkadíjat foglalja magába.

A felperes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket az 1990. évi XCIII. törvény 74. §-ának (3) bekezdése alapján alkalmazandó, a költségmentességről szóló 6/1986./VI.26./ IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése és 15. §-ának (1) bekezdése szerint a felperes köteles az Államnak - az adóhatóság felhívására - megtéríteni.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. §-ának (1) bekezdése szerint tárgyaláson bírálta el.

Budapest, 2010. június 22.

.Vezekényi Ursula sk. a tanács elnöke
öngyösiné dr.Gyügyei Klára sk.előadó-bíró
Dr.Lőrincz Györgyné sk.bíró